

Innhold

Forord	5
Kapittel 1 Innledende bemerkninger	17
1.1 Begrepet midlertidig sikring	17
1.2 Ulikheter mellom arrest og midlertidig forføyning	18
1.3 Behovet	18
1.4 Tvangsgrunnlag	19
1.5 Tvangskraft	21
1.6 Risikoen for å ta feil – de ulike hensyn	22
1.7 Hovedkrav og forføyningskrav	23
1.8 Ulike krav og prosessuelle spor	24
1.9 Fra tvangslov til tvistelov	24
1.10 Reglene er i store trekk uendret	26
1.11 Andre bestemmelser i tvfbl. og tvl. som gjelder for midlertidig sikring	27
1.12 Anvendelse i praksis	28
1.13 Straff	28
1.14 Andre bestemmelser om midlertidig sikring av pengekrav ..	28
1.15 Bestemmelser om midlertidige avgjørelser i andre lover	29
1.16 Midlertidig sikring for å få avgjørelse av hovedkravet	31
1.17 Litteratur	32
1.18 Det videre opplegg	33
Kapittel 2 Hvilke hovedkrav kan sikres?	35
2.1 Hovedkravet – oversikt og avgrensninger	35
2.1.1 Forføyningskrav og hovedkrav	35
2.1.2 Pengekrav og krav på annet enn penger	35
2.2 Tvangsgrunnlag som alternativ til midlertidig forføyning? ...	36
2.3 Hvilket hovedkrav skal sikres?	38
2.4 Grensen mellom pengekrav og krav på annet enn penger	39
2.5 Midlertidig forføyning til forsvar mot et krav	43
2.5.1 Ikke hindre rettergangsskritt	43
2.5.2 «Negativt» hovedkrav	44
2.5.3 Forsvar mot pengekrav	45
2.5.4 Påkravsgaranti	47
2.6 Det må være adgang til å få dom for hovedkravet	48
2.6.1 Pengekrav	48
2.6.2 Krav på annet enn penger	48

2.7	Midlertidig sikring der det offentlige er part – oversikt	52
2.8	Krav om midlertidig forføyning mot det offentlige	54
2.8.1	Innledning – hovedkravet.	54
2.8.2	Når inntrer virkningene av et forvaltningsvedtak?	55
2.8.3	Må det allerede på tidspunktet for begjæringen kunne reises søksmål om gyldigheten av vedtaket?	56
2.8.4	Tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren	57
2.8.5	Domstolenes prøvelsesrett er begrenset.	58
2.8.6	Særlig om avslag på søknad om tillatelse osv.	58
2.8.7	Hovedkrav om at norske regler er i strid med EØS-loven/-avtalen	61
2.8.8	Rettslig interesse	61
2.8.9	Realitetsavgjørelse i stedet for avvisning.	63
2.8.10	Forvaltningsvedtak som må iverksettes hurtig.	63
2.9	Uforfalte og betingede krav	64
Kapittel 3 Sikringsgrunnene		66
3.1	Et sentralt materielt vilkår.	66
3.2	Arrest i formuesgoder	67
3.2.1	Oversikt	67
3.2.2	«– grunn til å frykte»	68
3.2.3	«– vil bli forspilt eller vesentlig vanskeliggjort»	69
3.2.4	Skyldnerens adferd.	69
3.2.4.1	Generelt	69
3.2.4.2	Adferd ved etableringen av hovedkravet	73
3.2.4.3	Etterfølgende adferd.	74
3.2.4.4	Samlet bedømmelse, saksøktes holdning.	77
3.2.4.5	Ikke avgjørende om fullbyrdelsen allerede er vanskeliggjort	77
3.2.5	Noen typiske tilfeller	78
3.2.5.1	Enkelte typer hovedkrav går igjen	78
3.2.5.2	Skatte- og avgiftskrav.	79
3.2.5.3	«Tapping» av selskap	80
3.2.5.4	Krav ved deponering/forvaltning	82
3.2.5.5	Krav ved arv/skifte	82
3.2.5.6	Mislighold av kontrakt	83
3.2.6	«– må skje utenfor riket»	84
3.2.7	Arrest «kan» besluttes	87
3.2.8	Arrest i skip og luftfartøy.	89
3.3	Utreiseforbud	90
3.3.1	Oversikt	90
3.3.2	Sikringsgrunnen.	90
3.3.3	Utreiseforbud må være nødvendig for å sikre tvangsfullbyrdelse	91

3.3.4	Utreiseforbud bare når arrest ikke gir tilstrekkelig sikring	92
3.3.5	Uforholdsmessig inngrep	93
3.3.6	Skjerpet utreiseforbud	93
3.4	Midlertidig forføyning	95
3.4.1	Oversikt	95
3.4.2	Saksøktes adferd	95
3.4.3	Sikringsalternativet i bokstav a	97
3.4.4	Ordningsalternativet i bokstav b	100
3.4.5	Unntak fra hovedreglene	108
3.4.6	Grunnsetningen om forholdsmessighet	112
3.4.7	Noen typiske tilfeller	116
3.4.7.1	Stans i byggearbeider	116
3.4.7.2	Åpne stengt adkomst	120
3.4.7.3	Bo- og leieforhold	122
3.4.7.4	Sikre andre rettigheter over fast eiendom	125
3.4.7.5	Utlevering av løsøre	126
3.4.7.6	Konkurransesklausul	128
3.4.7.7	Andre kontraktsforhold	133
3.4.7.8	Fjerne uønsket omtale o.l.	138
3.4.7.9	Anbud	139
3.4.7.10	Konkurstilfellene	142
3.4.7.11	Utsatt iverksettelse av forvaltningsvedtak	143
3.4.7.12	Stans i markedsføring, salg m.m.	147
Kapittel 4	Hva en midlertidig forføyning kan gå ut på	153
4.1	Generelt	153
4.2	Unnlate en handling	155
4.3	Foreta en handling	157
4.4	Tåle en handling	158
4.5	Formuesgode «settes ut av motpartens besittelse» osv.	159
4.6	Kombinasjoner	160
4.7	Nærmere om betaling av penger	161
4.8	Hva en midlertidig forføyning ikke kan gå ut på	162
Kapittel 5	Kompetent domstol	163
5.1	Bestemmelsene i tvl. m.m.	163
5.2	Saksøktes alminnelige verneting	164
5.3	Formuesverneting	164
5.4	Midlertidig forføyning mot staten m.m.	166
5.5	Vernetinget ved utreiseforbud	167
5.6	Hovedkravet står for domstolene	167
5.7	Begjæring fremsatt for ikke kompetent namsmyndighet	170

Kapittel 6 Begjæringen	171
6.1 Lovens ordning	171
6.2 Hvem begjæringen skal rettes mot	171
6.3 Form	172
6.4 Innhold – generelt	173
6.5 Innhold – arrest	174
6.6 Innhold – midlertidig forføyning	175
6.7 Sidespørsmål om sikkerhet, frister m.m.	176
6.8 Dokumentasjon	177
6.9 Rettsgebyr	178
Kapittel 7 Rettens saksbehandling	179
7.1 Oversikt	179
7.2 Foreløpig prøving av begjæringen	180
7.2.1 Prosessforutsetningene må være oppfylt	180
7.2.2 Retten kan gi saksøkeren frist for å rette feil	182
7.2.3 Saken overføres direkte til kompetent domstol	182
7.2.4 Avvisning skjer ved kjennelse	182
7.3 Den videre saksbehandling	183
7.3.1 Oversikt	183
7.3.2 Generelle saksbehandlingsregler	183
7.3.3 Retten må velge avgjørelsesmåte	185
7.4 Begjæringen kan forkastes straks	186
7.5 Begjæringen tas til følge uten muntlig forhandling	188
7.6 Muntlig forhandling	190
7.6.1 Forberedelse	190
7.6.2 Rettsmøtet	193
7.7 Kjennelse	198
Kapittel 8 Samtidig pådømmelse av hovedkravet	199
8.1 Bakgrunn	199
8.2 Vilkårene	200
8.3 Når kan hovedkravet trekkes inn?	202
8.4 Saksbehandlingen av begjæringen om samtidig pådømmelse ..	204
8.5 Hovedkravet pådømmes ikke	205
8.6 Etterfølgende dom for hovedkravet	207
8.7 Sakskostnader	207
8.8 Anke	208
Kapittel 9 Etterfølgende muntlig forhandling	210
9.1 Bakgrunnen	210
9.2 Ikke rettsmiddel, men fortsettelse av samme sak for samme domstol	210
9.3 Gjenstand for etterfølgende muntlig forhandling	211

9.4	Hvem kan kreve etterfølgende muntlig forhandling?	212
9.5	Begjæringen – hvor og når kan den fremsettes?	213
9.6	Etterfølgende muntlig forhandling om ilagte sakskostnader	214
9.7	Anke er intet alternativ	215
9.8	Saksbehandlingen ved etterfølgende muntlig forhandling	216
9.9	Rettens nye avgjørelse	216
9.10	Særregel ved skjerpet utreiseforbud	219
9.11	Oppsettende virkning ved anke over opphevelse	220
Kapittel 10	Rettens avgjørelse	222
10.1	Innledning – opplegg	222
10.2	Kravene til bevis	224
10.2.1	Hovedkravet skal sannsynliggjøres	224
10.2.1.1	Hovedregelen er sannsynlighetsovervekt	224
10.2.1.2	Unntak når det for hovedkravet gjelder særlige bevisregler	225
10.2.1.3	Unntak når det er fare ved opphold	225
10.2.1.4	Hovedkravet er ikke formuerettslig	228
10.2.1.5	Særlige spørsmål i saker om rett til opphold	228
10.2.1.6	Deler av kravet er sannsynliggjort	229
10.2.2	Sikringsgrunnen skal sannsynliggjøres	230
10.3	Sikringsspørsmålet og sidespørsmålene	232
10.4	Grunnlaget for avgjørelsen	233
10.5	Situasjonen på tidspunktet for kjennelsen er avgjørende	234
10.6	Bortfall av rettslig interesse	235
10.7	Rettens forhold til partenes påstandsgrunnlag	238
10.8	Nye krav for lagmannsretten	239
10.9	Hva avgjørelsen skal nevne	240
10.10	Retten bestemmer hva sikringen skal gå ut på	241
10.10.1	Midlertidig forføyning	241
10.10.2	Arrest	243
10.10.3	Utreiseforbud	245
10.11	Når sikringen skal tre i kraft	246
10.12	Forføyningens varighet	248
10.13	Retten kan bestemme at saksøkeren skal stille sikkerhet	249
10.13.1	Innledning	249
10.13.2	Sikkerheten skal dekke ansvar etter § 32-11	250
10.13.3	Når bør det stilles vilkår om sikkerhet?	250
10.13.3.1	Midlertidig forføyning	250
10.13.3.2	Arrest	252
10.13.4	Sikkerhetens størrelse	254
10.13.5	Retten vurderer sikkerhetsstillelse av eget tiltak	255
10.13.6	Sikkerhetsstillelse når hovedkravet ikke er sannsynliggjort	255

10.13.7 Retten setter frist for saksøkeren	256
10.14 Saksøktes adgang til å avverge forføyningen ved å stille sikkerhet	259
10.15 Frist for å reise søksmål om hovedkravet	262
10.15.1 Innledning	262
10.15.2 Når retten er pålagt å sette frist	262
10.15.3 Når frist settes etter rettens egen vurdering.	263
10.15.4 Frist kan bare settes overfor saksøkeren	265
10.15.5 Fristens lengde.	265
10.15.6 Hvordan fristen avbrytes	266
10.15.7 Situasjonen der det ikke settes frist	267
10.15.8 Fristen skal fremgå av slutningen	268
10.16 Frist for å begjære tvangsfullbyrdelse.	268
10.17 Retten kan bestemme at forføyningen skal gjennomføres . .	269
10.18 Retten kan fastsette hvordan forføyningen skal gjennomføres	270
10.19 Sakskostnader	271
10.20 Rettens plikt til å orientere saksøkte om rettigheter	274
10.21 Kjennelsen må være begrunnet.	276
10.22 Oppsummering	278
10.23 Kjennelsen avsies og forkynnes	279
10.24 Utsatt fullbyrdelse.	279
10.25 Anke	282
10.25.1 Ankeerklæringen	282
10.25.2 Muntlig forhandling i lagmannsretten.	283
10.26 Gjenåpning	285
Kapittel 11 Gjennomføring	286
11.1 Oversikt.	286
11.2 Arrest.	287
11.2.1 Arrest skal gjennomføres raskt	287
11.2.2 Hva det innebærer å gjennomføre en arrest	288
11.2.3 Retten kan overlate gjennomføringen til namsmannen . .	288
11.2.4 Saksbehandling etter bestemmelser i tvangsfullbyrdelsesloven	289
11.2.5 Valg av formuesgode – generelt	292
11.2.6 Valg av formuesgode – avveining av interesser	294
11.2.7 Klage over namsmannens avgjørelser	296
11.2.8 Hvordan rettsvern etableres	297
11.2.9 Forkynnelse under eller etter gjennomføringen.	298
11.2.10 Arrest begjært tatt i et bestemt formuesgode	298
11.2.11 Gjennomføring av utreiseforbud	300
11.2.12 Saksøkte kan avverge gjennomføringen ved å stille sikkerhet.	301

11.3	Midlertidig forføyning	303
11.3.1	Innledning	303
11.3.2	Kjennelsen skal vanligvis forkynnes	303
11.3.3	Gjennomføringsmåtene	303
11.3.4	Saksøkeren må begjære gjennomføring	305
11.3.5	Rettens behandling av en begjæring om gjennomføring ..	306
11.3.6	Adressat for begjæring om gjennomføring	308
11.3.7	Ikke gjennomføring før saksøkeren har stilt sikkerhet. . .	309
11.3.8	Saksbehandlingen ved gjennomføringen	309
11.3.9	Forføyningsskjennelsen forkynnes senest etter gjennomføringen	310
11.3.10	Registrering av forføyningen i et realregister.	310
Kapittel 12	Virkning	311
12.1	Oversikt.	311
12.2	Virkningen av en arrest	312
12.2.1	Saksøktes rådighet	312
12.2.2	Arresten har ikke rettsvern overfor senere utlegg eller konkurs.	314
12.2.3	Arresten gir unntaksvis rett til tvangsdekning	317
12.3	Virkningen av en midlertidig forføyning	318
Kapittel 13	Endringer og opphør	320
13.1	Endringer	320
13.1.1	Oversikt	320
13.1.2	Nye bestemmelser om gjennomføringen	321
13.1.3	Nye bestemmelser om ikrafttreddelsen	322
13.1.4	Nye bestemmelser om sikkerhet	322
13.1.5	Forlengelse av frister	323
13.2	Oversikt over opphørsgrunnene	325
13.3	Opphevelse av midlertidig sikring	326
13.3.1	Innledning – behovet	326
13.3.2	Når begjæringen kan fremsettes.	327
13.3.3	Nye bevis eller endrede forhold.	328
13.3.4	«godtgjør»	332
13.3.5	Et særlig spørsmål om «fare ved opphold»	333
13.3.6	Saksøkeren forhåler saken utilbørlig	334
13.3.7	Delvis opphevelse	335
13.3.8	Gjennomføringen av arrest oppheves ved sikkerhetsstillelse	335
13.3.9	Forføyningen kan innskrenkes	336
13.4	Bortfall av midlertidig sikring	337
13.4.1	Generelt om bortfall.	337
13.4.2	Midlertidig forføyning	337

13.4.2.1	Forføyningens varighet er løpt ut	337
13.4.2.2	Saksøkeren oversitter frist.	337
13.4.2.3	Rettskraftig dom om hovedkravet	339
13.4.2.4	Hovedkravet oppfylles.	340
13.4.2.5	Hovedkravet faller bort på annen måte	341
13.4.2.6	Saksøkeren gir avkall på forføyningen	342
13.4.3	Arrest	343
13.4.3.1	Saksøkeren får utlegg i arrestgjenstanden.	343
13.4.3.2	Saksøkeren oversitter frist.	344
13.4.3.3	Bortfall ett år etter at kjennelsen er avsagt	345
13.4.3.4	Hovedkravet oppfylles eller faller bort på annen måte	346
13.4.3.5	Saksøkeren gir avkall på arresten	346
13.4.3.6	Utlegg begjæres ikke.	346
13.4.3.7	Særlig om utreiseforbud	347
13.4.4	Saksøkeren plikter å gi skriftlig avkall	347
13.4.5	Retten kan treffe avgjørelse om at sikringen er falt bort	348
13.5	Saksbehandlingen	349
13.5.1	Oversikt	349
13.5.2	Hvilken domstol.	350
13.5.3	Begjæringen	350
13.5.4	Den videre saksbehandling	351
13.5.5	Rettsens avgjørelse	351
13.5.6	Sakskostnader	352
13.5.7	Opphevelse først når kjennelsen er rettskraftig	352
13.6	Hva innebærer det at en midlertidig sikring opphører?	352
13.6.1	Midlertidig forføyning	352
13.6.2	Arrest	354
13.7	Bortfall av sikkerhet	354
Kapittel 14 Sikring av immaterialrettigheter		357
14.1	Bakgrunn og særpreg	357
14.2	Hovedkravet	358
14.3	Sikringsgrunn	359
14.4	Kravet til proporsjonalitet.	361
14.5	Innholdet i forføyningen	362
14.6	Saksøkte	363
14.7	Tingrettens saksbehandling.	363
14.8	Frist for søksmål	364
14.9	Opphevelse og bortfall	364
14.10	Gjennomføring	365
Kapittel 15 Erstatning ved midlertidig sikring		366
15.1	Bakgrunnen.	366
15.2	Hovedtrekkene i § 32-11.	366

15.3	Partene.	367
15.4	Sikringen må være opphevet/falt bort.	368
15.5	Hovedkravet eksisterte ikke.	368
15.6	Uriktige eller villedende opplysninger om sikringsgrunnen.	370
15.7	Hovedkrav som ivaretar miljøhensyn.	371
15.8	Erstatningsperioden.	372
15.9	Answarets omfang.	374
15.10	Oppreisning.	376
15.11	Saksøktes medvirkning.	377
15.12	Foreldelse – bortfall av sikkerhet stilt av saksøkeren.	378
15.13	Hvordan erstatningskravet kan settes frem.	380
Litteratur.		384
Forkortelser.		386
Domsregister.		387
Lovregister.		394
Stikkordregister.		404